

Operafabriek

Beleidsplan 2019-2022

2 oktober 2019

Inleiding

Jongeren krijgen in hun ontwikkeling emotioneel veel te verstouwen, zeker in dit digitale tijdperk vol prikkels en mogelijkheden. Op school worden ze echter vrijwel alleen cognitief aangesproken. De Operafabriek gelooft in momenten van emotionele verwerking door een collectieve, diepgaande artistieke beleving, waarin jongeren ratio en gevoel kunnen integreren en de wereld en zichzelf op een andere manier kunnen beleven. Juist kunst buiten hun – door algoritmes en sociale druk beperkte - blikveld kan een nieuw venster openen op zichzelf en de wereld om zich heen.

Jongeren zijn vooral gericht op sociale acceptatie van anderen. Daardoor stoppen ze hun persoonlijke gevoelens vaak weg en stellen ze zich weinig kwetsbaar op. De Operafabriek wil juist de kwetsbaarheid van mensen laten zien. In de ogen van de Operafabriek is opera een stilering van de kwetsbaarheid van de mens. En tegelijkertijd tilt deze stilering, de zang en muziek, de mens boven het alledaagse uit en toont ze het sublieme van de mens. Daarom wil de Operafabriek jongeren graag in aanraking brengen met opera.

De Operafabriek wil jongeren laten ervaren hoe klassieke meesterwerken in wezen over henzelf gaan. Henzelf en alle anderen, waardoor ze voelen dat ze niet alleen staan. Daartoe worden klassieke opera's bewerkt tot compacte, spannende muziektheaterproducties, waarin de essentie krachtig en herkenbaar wordt verbeeld. Om de kracht van deze klassieke werken tot hun volle recht te laten komen, wil de Operafabriek een brug slaan naar de belevingswereld van jongeren. Daarom worden naast klassieke zang ook alle mogelijke andere theatrale middelen ingezet om de essentie voelbaar te maken en tot een intense (muziek)theatrale ervaring te komen.

Om jongeren nauw bij de voorstelling te betrekken en de belevenis collectief te maken laat de Operafabriek hen de voorstelling meecreëren. De producties van de Operafabriek zijn altijd interactief.

De Operafabriek gelooft namelijk dat jongeren van het huidige digitale, interactieve tijdperk in een theatrale setting geen genoeg meer nemen met een passieve rol als toeschouwer in een duister auditorium, maar dat ze open staan voor een actievere rol. Zo wordt de voorstelling ook meer van hen.

De stichting maakt elke twee jaar een nieuwe, interactieve operabewerking en speelt die productie gedurende enkele jaren op middelbare scholen door heel Nederland. Ook worden de producties in theaters en op festivals gespeeld.

Ontstaan

Artistiek leider Annerieke Groen gaf tussen 2012 en 2018 drama op de afdeling Klassiek Muziektheater van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten. Met deze performers zag ze de mogelijkheid om een lang gekoesterde droom waar te maken, namelijk om kleinschalige, toegankelijke operabewerkingen met diepgang te maken voor een jong publiek. Eind 2017 maakte ze met vier pas afgestudeerde zangers een Nederlandse bewerking van Tsjajkovski's opera 'Jevgeni Onegin'. Geïnspireerd door haar eigen kinderen kwam Annerieke op het idee om telefoons onderdeel te laten uitmaken van de voorstelling. De jonge toeschouwers konden tijdens de voorstelling via WhatsApp met de hoofdpersoon communiceren. Deze berichten werden – geselecteerd - op de achtergrond geprojecteerd. De toeschouwers zagen op deze manier elkaars meningen over personages en situaties, en reageerden daar ook weer op. Zo werd het snelle

oordelen via sociale media en de bijbehorende manier van communiceren letterlijk zichtbaar, en de gevolgen ervan voelbaar in de voorstelling.

'Onegin' werd als eerste op het Koning Willem II College in Tilburg gespeeld en sloeg goed aan bij de 13-jarigen. Ze beoordeelden de voorstelling gemiddeld met een 8. Ook medestudenten en – docenten van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten waren enthousiast, alsmede het Impresariaat Uit de Kunst in Utrecht, die de voorstelling in hun aanbod opnam. Ook Bureau CiST in Tilburg nam de voorstelling in hun aanbod aan scholen op. Vooral het interactieve concept bleek effectief. Nieuw was daarbij dat door de onderlinge communicatie van de toeschouwers een unieke, levendige maar geluidloze collectiviteit tijdens de voorstelling ontstond.

De productie is inmiddels met succes op verschillende middelbare scholen gespeeld. Door middel van een lesbrief werden er op de scholen lessen over opera aan gekoppeld. In nagesprekken gaven kinderen aan opnieuw een operavoorstelling te willen bezoeken. Ze hadden daarvóór nooit een opera gezien. Het experiment was geslaagd: Het was daadwerkelijk mogelijk jongeren te raken met opera! Om 'Onegin' ook in theaters te spelen en het een vervolg te geven werd begin 2018 de Operafabriek opgericht.

Missie en strategie

De Operafabriek wil zoveel mogelijk jongeren bereiken met haar spannende, interactieve klassieke muziektheaterproducties met diepgang, en de jongeren de gelegenheid bieden actief op de voorstelling te reflecteren. Ze begeeft zich op de grensvlakken van opera, musical en theater, hoge kunst, lage kunst en ervaringstheater. De Operafabriek onderzoekt nieuwe manieren om het publiek actief bij een voorstelling te betrekken, zonder aan artistieke diepgang in te moeten boeten, maar juist om het publiek de essentie van het verhaal zelf te laten ervaren. Bestaande theater-, opera- en concertcodes worden ter discussie gesteld, en er wordt geëxperimenteerd met nieuwe publieksopstellingen en vormen van participatie.

De Operafabriek is hiermee begonnen met de eerste productie 'Onegin', waarbij de toeschouwers via de mobiele telefoon met het publiek kon communiceren. Hun berichten werden op de achtergrond geprojecteerd. Toeschouwers konden dus ook op elkaars berichten reageren, waardoor er een bijzondere collectiviteit ontstond. Die collectiviteit zorgde echter ook voor een groepsproces en een groepsdruk om berichten te sturen. Die berichten bestonden veelal uit oordelen, die op een gegeven moment minder leuk werden voor de hoofdpersoon. Zo werd het makkelijke oordelen via sociale media zichtbaar en voelbaar.

In de volgende productie wil de Operafabriek de vlogcamera gebruiken als interactief element. De performers nemen samen met het publiek vlogs op. Om de beurt mogen toeschouwers scènes komen filmen voor de vlog, die live op de achtergrond wordt geprojecteerd. De voorstelling behandelt thema's als: wanneer ben je jezelf en wanneer doe je iets voor de likes en waar ligt de grens daartussen? Daarbij concentreert de groep zich op emoties: hoe toon je emoties? Emoties scoren veel likes, maar hoe vang je die op de camera? En welke emoties mag je tonen en welke zijn niet cool?

Deze nieuwe productie op basis van La Bohème van Puccini maakt de Operafabriek in het voorjaar van 2020, bij voorkeur in samenwerking met een theater(groep).

'Onegin' is afgelopen schooljaar al op verschillende middelbare scholen gespeeld, en wordt dit jaar aan nog meer middelbare scholen en MBO's aangeboden, om te beginnen via het netwerk, Impresariaat Uit de Kunst, CJP en Bureau Cist.

'Onegin' wordt dit jaar uitgebouwd tot volwaardige theatervoorstellingen en in verschillende theaters door het hele land gespeeld, met de nadruk op Utrecht en Tilburg. Ook festivals worden benaderd.

Ook de nieuwe productie wordt volgend jaar op middelbare scholen door het hele land, en in theaters en op festivals gespeeld.

Bij de schoolvoorstellingen worden lesbrieven aangeboden, inleidingen en workshops opera/zang/acteren. Nadat in de nieuwe voorstelling de performers samen met het publiek vlogs opgenomen hebben kunnen de toeschouwers de filmbeelden in een workshop monteren tot een vlog. Hiervoor, en voor eventuele andere workshops, wordt een samenwerking aangegaan met andere kunstenaarsbieders.

Activiteiten en termijn

In het seizoen 2019/2010 heeft de Operafabriek zich als doel gesteld de eerste productie 'Onegin' minimaal 8 keer op middelbare scholen te spelen, en daarnaast minimaal 6 keer in theaters of op festivals.

In het vroege voorjaar van 2020 maakt de groep een nieuwe productie, gebaseerd op 'La Bohème' van Puccini. Deze productie wordt in de zomer ongeveer 6 keer gespeeld. Volgend seizoen (2020/2021) wordt deze productie op minimaal 10 middelbare scholen gespeeld en in minimaal 8 theaters.

In het najaar van 2021 wil de groep een derde productie maken en spelen.

Organisatie

Stichting Operafabriek
Putterlaan 18
3722 WH Bilthoven

Oprichtingsdatum 15 november 2018

KvK 73115789
Fiscaal nr 859360969

Culturele ANBI status in aanvraag

Bestuur

Voorzitter: Yvonne van de Pol

Secretaris: Annerieke Groen

Penningmeester: Jacolijn Booij

Bestuurslid: Wilma Bierens-Verbeet

De bestuursleden ontvangen geen beloning

Werknemers

Zangers worden per productie gecontracteerd en als zelfstandige op basis van een factuur uitbetaald. De zangers zijn veelal net afgestudeerd aan de Fontys Hogeschool voor de kunstenaars, waar ze in de opleiding naast zang veel aandacht besteden aan acteren en beweging.

Jop van Gennip – zanger

Nick van Kuipers – zanger

Mattanja Lennings – zangeres

Lucie van Ree – zangeres

Ben van Daal – pianist

Donald van de Zanden- AV-techniek

Anne Hoekema – Marketing/zakelijk advies

Financiën

De Operafabriek ontvangt voor een voorstelling een uitkoopsom, hetzij rechtstreeks, hetzij via het Cultuurfonds.

Enkele keren zal de Operafabriek zelf een theater of locatie huren, en entree vragen.

In 2019 kreeg de Operafabriek van het Prins Bernard Cultuurfonds een bedrag van 5.000 euro toegezegd om de schoolproductie uit te bouwen tot volwaardige theaterproductie.

Werven van gelden

De Operafabriek vraagt subsidie aan bij verschillende (cultuur)fondsen en de gemeente.

Ook zoekt de groep meer samenwerkingsverbanden met andere culturele organisaties om kosten te delen.

Samenwerkingspartners

Impresariaat Uit de Kunst in Utrecht

Bureau CiST in Tilburg

Factorium Tilburg

Theaters Tilburg

Stichting Myouthic Thorn